

Predikan

4 i påsk 2018

Psalmer: 198, 641:7, 266B, 313, 298

Pär-Magnus Möller

I ett oändligt universum, ett rum utan början eller slut, svävar oräkneliga galaxer, solar och planeter. Avståndet mellan dessa himlakroppar är så gigantiskt att vi mäter dem med ljusets hastighet – ljusårs hastighet.

I detta oändliga rum svävar en liten planet som liksom valt att placeras sig på ett alldeles lagom avstånd till sin sol – ett avstånd som gör att det inte är för kallt och inte för varmt för att det som vi kallar liv skall växa fram.

Denna lilla planet är fylld av liv, överallt finns det; under jorden och uppe i himmelen. Till och med där man inte tror att liv skulle kunna excitera finns det liv mot alla odds.

De flesta av denna planets varelser – ja, alla varelserna utom en enda art, tar livet som det kommer. Morgondagen är för de flesta varelserna en ickefråga. Allting handlar istället om detta nu. *Just nu betar jag på ängen, just nu jagas jag av ett vilddjur, just nu dör jag – eller just nu klarade jag mig undan faran och kan fortsätta beta.*

Bara en av planetens alla varelser tänker inte alls så. Människan. Hon har fått en annan sorts hjärna, ett förstånd, så djupt att hon ensam kan reflektera över tillvaron – och hon kan samtala om reflektionen och dela den reflektionen med andra tills det växer fram ett helt system av tankar och förståelser.

Denna reflektion slutar aldrig. Den är kopplad till att vara Guds avbild. Människan delar ansvaret för jorden med Skaparen själv och bär kunskapen, oron och möjligheterna tillsammans med honom. Hon är beroende av Skaparen för att kunna bära sitt ansvar och se saker på rätt sätt. I annat fall är hon helt utelämnad åt sig själv. För att vara en god medskapare behöver hon ständigt leva nära skaparen – annars är hon benägen till vad som.

En av de svåraste sakerna för oss skapade gudsavbilder är att förstå lidandet. Lidandet finns överallt i alla former. Det bryter ofta ner det goda. Lidandet drabbar alla på olika sätt; det kommer som sorg, som ensamhet, som sjukdom eller rädsla, som olycka, dumhet eller illvilja. Lidandet fyller oss med uppgivenhet och hat, ilska och djupaste smärta. Livet ser likadant ut för alla planetens skapade varelser – men det är bara vi människor som behöver förstå, reflektera, relatera. Det är vår uppgift. Det är konsekvensen av att äga

kunskapen - på gott och på ont. Denna kunskapsbörda är på ett sätt alldeles för tung för oss att bära.

För att överleva denna börda behöver vi hopp. Vi behöver förstå att allt inte hänger på oss, att det finns någon som har omsorg om oss i all vår utsatthet. Den djupa ensamhet som stort ansvar eller för mycket kunskap bär med sig behöver en relation. Någon som delar vägen. Hela vägen.

Det är nämligen så, med den reflekterande hjärna vi fått, att vi förstår att vi en dag skall dö. En dag slutar våra biologiska kroppar att fungera och vi börjar genast brytas ner till att bli mull igen. Slutet är ostoppbart hur mycket vi än vet eller kan eller förmår. Samtidigt vet vi också något annat; att vi är evighetsvarelser. Jag tror inte att den tanken bara är en oförmåga i hjärnan att greppa att det finns en tid då vi inte existerar – jag tror snarare det är en kallelse att låta oss förstå våra liv på ett djupare sätt, förstå att livets mening inte bara handlar om de timmar våra jordiska kroppar fungerar – det handlar istället om en kallelse att se tillvaron i ett större perspektiv. Att vara skapad till Guds avbild handlar också om att se våra liv som eviga. Din kropp kommer att dö – men samtidigt kommer du att leva i all evighet. Hoppas du hänger med i resonemanget.

Det är mellan ytterligheterna smärtan och hoppet som evangelietexten i dag handlar. Texten är hämtad ur det som man brukar kalla *Jesu avskedstal till lärjungarna*. Strax efter detta tal fängslas han och förs bort till avrättning.

Jesus säger: *En kort tid och ni ser mig inte längre – ännu en kort tid och ni skall se mig igen.*

Det kommer en tid för lärjungarna då hoppet skall tas ifrån dem och de måste vandra genom ensamhet, smärta, rädsla och ångest. Men därefter kommer en annan tid då all denna smärta liksom vänds i glädje. Vi som vet vad som kommer att hända efter uppståndelse kan förstå – men den som själv står inför mörkret, eller i mörkret, förmår inte se att mörkret en dag kan fyllas av ljus. Det går inte att se, går inte att hoppas... om vi inte bärs av tron.

Tro innebär inte att vi lätt kan acceptera smärtan och mörkret, innebär inte att vi slipper gå igenom perioder av det mörkaste mörker – men tron innebär att vi på något sätt vet att vi inte är de första som behöver genomlida det svåra. Det finns en som gått före – en som väntar på oss också när det är som allra mörkast. Det är en erfarenhet eller tro som går bortom den allmänna reflektionen om tillvaron – den når in i det vi ibland kallar själen; det inre hemliga liv vi lever med Gud.

För att vara människa fullt ut måste vi inte bara söka reflektionen och nå den kunskap vi kan nå – utan också att förankras i detta inre hemliga, eviga liv som

vi alla genom tron har tillgång till – förankras i själen. Utan detta inre hemliga rum som själen utgör blir vi ensamma. Svårigheterna blir då oövervinnerliga. Självskheten frodas då eftersom allting bara handlar om mig. Tystnaden blir då en fiende som skämmer, lidandet blir då något som man skyr i alla lägen – även de lägen då lidandet faktiskt kan forma mig till en starkare människa. Rösten som ropar från ens inre, längtan som inte uppfylls av den här världens gåvor, blir mer och mer obegriplig och man börjar konsumera allt mer för att liksom tysta rösten och dränka längtan. Ge den någon slags svar. Men det går inte.

En människa som inte odlar och bejakar det inre hemliga livet med Gud riskeras att förytligas och bli allt mer vilsen.

Vi kristna är kallade att hjälpa världen finns detta inre hemliga rum, denna inre bärande relation, denna tro som får oss att bestå trots allt. Vi når detta rum, detta inre liv genom bönen, genom ordet om Jesus, genom sakramenten och genom gemenskapen med varandra.

I detta inre hemliga rum övar vi att se oss själva i Jesu blick – se oss som de älskade varelser vi är. Genom att öva detta inre liv växer vi sakta men säkert i trygghet, självbild och frimodighet.

Jesus ger oss i dagens evangelietext bilden av en födande kvinna. Kvinnan bär inom sig det nya livet, hoppet om framtiden. Det finns där. Hon vet genom hela havandeperioden att det innan födelsen kommer en dag av smärta – men hon vet också att på andra sidan smärtan finns hennes djupaste längtans svar. Om hon inte sett hoppet hade hon bara fruktat smärtan – och kanske gjort allt hon kunnat för att undvika den. Men eftersom hon vet vad som kommer efter smärtan låter hon graviditeten fortgå. Så kommer till sist dagen av smärta. Kanske gör det så ont att hoppet för en stund överger henne – kanske tycker hon i stunden att inget är värt denna smärta och att hon aldrig mer skall ha några barn. Just då har hon inget annat val än att vara där i mörkret – hon förmår inget och inga tröstande röster hjälper henne något alls.

Men hon kom hit och hade modet att möta smärtan – och när barnet väl var ute var allt som glömt. Smärtan fanns där men hade översköljts av något större – hoppets uppfyllelse – det nya livet – livets seger över det som gjorde så ont.

Den väg Jesus kallar oss att gå i tro är inte den smärtfria vägen. Inte den enkla vägen. Ibland hade det varit enklare utan honom, utan den manande röste in det inre, utan hoppet och kampen. Men det hade i slutändan inte varit riktigt liv. Det hade saknats något; – mognad – sanning – förankring.

Nu har ni det svårt, säger Jesus till lärjungarna när han ser tårarna och förvirringen i deras ögon. Nu har ni det svårt för ni måste gå igenom smärtan.

Det kan till och med vara så säger Jesus att världen, d.v.s. de som inte tror, kommer att glädja sig över att ni har det svårt; – *Vad var det vi sa*, säger de kanske, *det finns igen Gud. ”Om du är Guds son så klättra ner från korset”*, sa folk till Jesus i hans svåraste stund. *Men*, uppmanar Jesus, *vet i de stunderna att det som ser ut som nederlag eller seger varken är det ena eller det andra – smärtan ni genomgår är inte fruktlös – den kommer att bära frukt i form av nytt liv, nytt hopp.*

Alla människor måste lida i denna värld. Men vårt lidande som kristna är inte fruktlöst. Det är inte lättare, det innebär inga genvägar genom lidandet – men det är inte fruktlöst.

Jesus säger tröstande i vår smärta: *”Nu har också ni det svårt. Men jag skall se er igen, och då skall ni glädjas, och ingen skall ta er glädje ifrån er!”*

Jag är med er alla dagar till tidens slut!

Och vi får stava på orden:

Om jag än vandrar i dödsskuggans dal fruktar jag inget ont, ty du är med mig, din käpp och stav gör mig trygg...